

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Împare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 448/1925.

Ordin circular.

Pentru orientarea organelor noastre subalterne și a obștei credincioșilor noștri, comunicăm în cele ce urmează concluzul congrusual Nr. 53/1924 în chestiunea școalelor confesionale:

„Congresul aproabă toate dispozițiile luate de Consistorul mitropolitan în privința menținerii școalelor confesionale. Regretă, că intervențiile de până acum n'au putut de termina înaltul guvern să renunțe la politica greșită de statificare a școalelor confesionale, care politică se duce sub ideea rău înțeleasă a intereselor superioare de stat.

Constată, că situația în școalele confesionale ale bisericii noastre din zi în zi devine tot mai precară: de o parte în urma statificării pe loc a învățătorilor dela școalele confesionale și subtragerea lor de sub influința bisericii, de altă parte prin alterarea dreptului indiscutabil de proprietate al bisericii asupra edificiilor școlare, survenită în urma instituirii comitetelor școlare. În acelaș timp constată, că sub politica școlară desfășurată până acum toate bisericile minoritare din ținuturile Ardealului, prin crearea și susținerea școalelor lor confesionale se tot măresc așa încât art. 22 din constituție, prin care biserica ortodoxă se declară dominantă în ce privește părțile Ardealului nu se poate valida în realitate, ceea ce trebuie să sugereze tuturor credincioșilor ortodocși români îngrijorare atât pentru ideea ortodoxiei, cât și pentru ceea ce a naționalității sale.

Spre a înlăți acest impas, Congresul autorizează și roagă P. S. Cor episcopesc ca pe reprezentantul bisericii ort. rom. din Mitropolie, să intervină în corpore la înaltul guvern și să arate că dacă biserica ort. rom. n'a dus la extrem lupta de apărare a școalelor sale confesionale, a făcut-o numai din înalte considerații patriotice, că biserica dominantă a statului rom. la fel cu bisericile minoritare are dreptul garantat prin art. 137 din constituție

de a crea și susține școli, dar în urma vitregiei trecutului n'are puțință materială de ași valorifica acest drept, din care cauză biserica dominantă a ajuns în această privință în inferioritate față de bisericile minoritare, ale căror școale sporesc și înfloresc, drept ce pe lângă această argumentare P. S. Cor episcopesc va comunica înaltului guvern noui hotărâri ale Congresului național-bis.:

1. Congresul național bisericesc fixează și de astădată dreptul bisericii ort. rom. și a înființa și a susține școale confesionale.

2. Congresul național-bis. dă expresiune convingerii sale că în statul român biserica ort. rom. se confundă cu însuși națiunea română și că este un înalt interes al acestui stat, ca instruirea și educația cetățenilor săi să se facă în spiritul acestei biserici și folosindu-se statul în chip instituțional de ajutorul efectiv al organizmului ei, în special Congresul național-bisericesc crede, că mai vârtos școala primară, în care se face instruirea și educația păturilor largi populare trebuie să fie lăsată sub conducerea bisericii, contribuind statul cu mijloacele necesare materiale, spre a asigura în mod desevărsit gratuitatea și obligativitatea învățământului primar, rezervându-se statului dreptul său incontestabil la stabilirea programului de învățământ și controlarea reguroasă a muncii săvârșite în școala confesională.

Paralel cu acest demers al P. S. Cor episcopesc, Congresul mai decide:

3. În vederea credințelor sale susmenționate Congresul național-bis. este convins, că pornirea în contra școalei confesionale va fi oprită prin înțelegerea mai luminată a rostului învățământului confesional de însuși poporul românesc apropiindu-se timpul, când școala confesională va fi reintrodusă în drepturile sale în întreg cuprinsul țării și astfel în consecință îndrumă toate corporațiunile bis. din centrele Mitropoliei ort. rom. a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, să stăruie cu toată puterea pentru susținerea școalei confesionale îngrijind, ca edificiile menționate

adăposti acestea școli să se păstreze în bună stare și să nu fie înstrăinate dela menirea lor.

4. Pentru întensificarea credinței și a moralei religioase în sinul poporului nostru drept-credincios, eparhiile și toate corporațiunile bisericesti sunt invitate să creieze de urgență așezăminte religioase pe seama adușilor și a publicului mare, școale de Duminecă, institute de propagandă și misiune internă, precum și societăți religioase pentru tineretul de ambe sexe.

P. Ven. Consistor mitropolitan, când ni-a comunicat acest concluz, ni-a invitat să stăruim pentru apărarea așezământului școalei confesionale. La rândul nostru apelăm de asemenea la sentimentul de datorie morală a subalternilor noștri.

Arad, la 31 Martie 1925.

Consistorul eparhial ort. rom. din Arad.

Mihai Păcățian, m. p.
protopop, ases. ref. cons. președinte.

Nr. 839/925.

Ordin circular

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din eparhia Aradului.

Constatându-se din rapoartele înaintate, că o parte din preoții noștri nu s'au conformat ordinului circular consistorial din 19 Octomvrie 1917 Nr. 4159, adecă n'au înaintat duplicatele matriculare despre cei botezați, cununați și răposați și despre trecerile religioase, — Consistorul în ședința sa de astăzi a adus următoarea hotărîre:

Se menține în mod obligător pentru toți preoții diecezani, cari se găsesc în funcțiune, ordinul circular Nr. 4159 din 19 Octomvrie 1917, având a se aplica față de neglijenți sancțiunile prevăzute în §-ul 5 din Regulamentul disciplinar.

Ca nici un preot să nu se mai poată scuza cu scurțimea timpului, li să dă un nou respiriu de 6 (șasă) luni până la 1 Octomvrie 1925.

Acei preoți, cari nici până la acest nou termin nu se vor conforma întru toate suspo-mentului ordin circular, vor fi urmăriți pe cale disciplinară pentru desconsiderarea ordinelor mai înalte și pentru neîmplinirea obstinată a datorințelor oficiale.

Arad, din șed. Cons. a Senat. bis. ținută în 27 Martie 1925.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Mihai Păcățian, m. p.,
protopop, ases. ref. cons. președinte.

Nr. 677/925.

Comunicat.

Onor. Minister al Cultelor și Artelor, cu adresa din 24 Februarie a. c. Nr. 5734/1925 ni-a trimis spre știință un exemplar al Deciziunii Nr. 5734 din 29 Ianuarie a. c. referitoare la asociațiile cu caracter religios, pe care o publicăm în întregime, dimpreună cu instrucțiunile privitoare la executarea acelei deciziuni, precum urmează:

DECIZIUNE.

Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul Cultelor și Artelor, având în vedere dispozițiile art. 5 și 22 din Constituție, până la definitiva stabilire prin lege a regimului general al Cultelor, pentru orientarea autorităților publice și a celor interesați,

DECIDEM:

următoarele cu privire la asociațiile de caracter religios:

Art. 1. — Sunt cu desăvârșire oprite următoarele asociațiuni cu caracter religios (secte religioase): 1. Nazarenii (Pocăiții). 2. Asociația internațională a studenților în Biblie (Mileniștii). 3. Adventiștii reformiști. 4. Secerătorii. 5. Penticostaliștii. 6. Inochentiștii, întrucât doctrinele pe cari le propagă sunt de natură a aduce atingere legilor și instituțiilor statului și prin practicile lor contravin ordinii publice.

Art. 2. — Asociațiunile baptiste și adventiste de ziua a șaptea rămân a se bucura de drepturile și libertățile pe cari Constituția le acordă asociațiilor în genere.

Totuși pentru a se evita orice neînțelegeri cu autoritățile chemate a supraveghia și controla aceste asociațiuni, se vor avea în vedere următoarele condițiuni:

a) Predicatorii, a căror nume vor fi aduse la cunoștința autorităților administrative locale, să fie cetățeni români să se bucure de plinitudinea drepturilor cetățenești și să nu fi fost condamnați prin sentință definitivă pentru vre-o crimă sau delict.

b) Adunările religioase să se țină numai în casele destinate acestui scop și anunțate ca atare autorităților administrative locale.

c) Serviciile religioase cari prin natura lor trebuiesc săvârșite în afară de casele de rugăciuni se vor face cu observarea strictă a dispozițiilor legilor și regulamentelor pentru ordinea publică, evitându-se orice acte ce ar

putea aduce vre-o jignire bisericilor recunoscute sau ar constitui demonstrațiuni împotriva acestora.

d) Prozelitismul, turburând pacea și liniștea cetățenilor, este cu desăvârșire oprit.

e) Congresele asociațiilor amintite se vor putea ține numai cu aprobarea Ministerului de Interne după avizul prealabil al Ministerului Cultelor și Artelor.

f) În mod provizoriu, până va înceta propaganda împotriva introducerii calendarului îndreptat, predicatorii vor funcționa numai în localitatea de domiciliu.

Art. 3. — Toate dispozițiunile anterioare contrarii acestei deciziuni sunt și rămân abrogate.

Art. 4. — Domnul Director General al Cultelor este însărcinat cu executarea prezentei deciziuni.

Ministru, Al. Lăpedatu.

INSTRUCȚIUNI.

Cu privire la executarea deciziunii Ministeriale No. 5734 în chestiunea asociațiilor religioase (Secte)

În timpul din urmă am constatat că diferite secte religioase a căror doctrină și practică religioasă nu întrunesc condițiile art. 22 din constituție, țin adunări clandestine, iar pe de altă parte induc în eroare autoritățile înfățișându-se ca adventiste și baptiste, spunând că sunt admise prin ordinele de până acum ale Ministerului Cultelor și Artelor.

Am constatat că deși acele secte au fost oprite prin diferite ordine ale Ministerului, ele nu încetează a se întruni pentru a propaga doctrina lor periculoasă pentru Stat și a defăima bisericile recunoscute.

Deși acest Minister, a dat mai multe ordine circulare în materie de secte religioase, pentru orientarea autorităților publice și a celor interesați, am cuprins în o nouă deciziune toate dispozițiunile în vigoare referitoare la sectele religioase. Din cuprinsul acestei deciziuni rezultă că chiar și adventiștilor de ziua 7-a și baptiștilor le recunoaștem numai drepturile și libertățile pe cari constituția le acordă asociațiilor religioase. Libertatea ce li s'a acordat până acum și li se acordă prin deciziunea de mai sus nu înseamnă recunoașterea lor ca culte organizate; în privința aceasta rămâne să se hotărăscă abia după votarea legii regimului general al cultelor, căci articolul 22 din constituție dispune ca raporturile dintre diferitele culte și stat se vor stabili prin lege.

Prezenta deciziune stabilește două categorii de asociații religioase: Asociațiuni cu desăvârșire oprite și asociațiuni admise.

Sunt oprite cu desăvârșire adunările de cult ale următoarelor secte religioase:

Ad. art. 1. pct. 1. — Secta nazarenilor sau po-căiților, care a fost oprită prin ordinele circulare ale acestui Minister cu No. 15831/921 și No. 63836/923. Aderenții sectei se pot cunoaște după mărturisirea de credință apărută în anul 1920 în Lugoj și semnată de Antoniu Fodor din Belfir, Pavel Crișan din Ileana (jud. Arad), Teodor Zaharia din Nădlac, etc. Cartea lor de cântări are titlul: „Noua Harfă a Sionului“. Adunările sectei au trebuit oprite, fiindcă doctrina lor nu admite jurământul militar, se împotrivesc întrebuințării armei chiar în timp de război, și defăimează bisericile existente.

Aderenții sectei se găsesc în special în județele Arad, Bihor, Timiș-Torontal și Caraș-Severin.

Ad. 2. Asociația internațională a studenților în biblie, cu sediul la Cluj, strada Regina Maria No. 36, sub conducerea lui I. B. Sima, care a înființat societatea de editură „Viața“ din Cluj. Sub numele acestei societăți se răspândesc în țara întreagă de către colportorii sectei diferite reviste, ca: „Turnul de veghere, Epoca de Aur, Vârsta aurie, etc“. Broșurile sectei sunt următoarele: 1. Calendarul Turnul de veghere; 2. Planul divin al vârstelor; 3. Creierea lumii; 4. Milioane ce trăesc acum nu vor muri nici odată; 5. Ce spun scripturile despre iad; 6. Un guvern de dorit; 7. Harfa lui Dumnezeu; 8. Cântările zorilor mileniului, etc. Această sectă, fiind oprită, își răspândește ideile subversive prin broșuri, având între toate sectele, cei mai mulți colportori, cari cutreeră toată țara.

Adunările sectei au fost oprite și prin ordinele circulare ale acestui Minister No. 15831—921 și No. 66955—923, pentru că nu admite jurământul militar și învață că regii, guvernele, generalii, oamenii științei, ar fi simple unelte ale lui satan, ca și bisericile. Secta preconizează izbucnirea unei revoluții universale, care pe ziua de 31 Decembrie 1925 ar pune capăt ordinii sociale existente. Secta are aderenți mai ales în Județele Cojocna, Bistrița-Năsăud Hunedoara și Mureș Torda și se țin adunări clandestine chiar și în București, strada Ghiță Boiangiu No. 5, etc.

Ad. 3. Secta adventiștilor reformiști.

Este compusă din cei ce s'au desbinat de adevărații adventiști numiți de ziua 7-a. Ei s'au desbinat de adevărații adventiști, fiind că nu admit întrebuințarea armei în timp de război. Ba sunt și împotriva serviciului militar în timp de pace.

Conducătorii adventiștilor reformiști sunt: Freiberger, Nicolici, Niță Salaoru, Ghiță Manea, Ursescu zis și Ursan, Mihai Strezea și alții.

Ei se feresc a-și prezenta doctrina autorităților în drept, căci nici unul nu îndrăznește să-și ia sarcina de conducător al sectei, spre a nu fi luat la răspundere pentru dese dezertări din armată ale membrilor sectei. Doctrina lor este tipărită în bro-

șura „O scurtă lămurire a principiilor comunității adventiștilor de ziua 7-a, mișcarea de reformă“. — S'a tipărit în București pe 40 de pagini în tipografia Cultura din strada Câmpineau. Au și o revistă „Păzitorul adevărului“. Această sectă împotriva căsătoriei. Centrul ei este în București strada Hagi Ghiță No. 88, unde predică Andrei Strezea. Ține adunări clandestine mai ales în județul Covurlui.

Secta adventiștilor reformiști, nu trebuie confundată cu secta adevăraților adventiști, de sub conducerea Domnului Petre Paulini.

Ad. 4. Secta Secerătorilor. Are aderenți absolut izolați, prin Brașov și București, conduși de către Ladislau Vég, Ioan Benedek și Gheorghe Munteanu. Oprirea se întemeiază pe împrejurarea că conducătorii au evitat să prezinte doctrina lor autorităților în drept spre a se vedea dacă nu aduce atingere ordinii publice, bunelor moravuri și legilor de organizare ale statului, iar pe de altă parte au încercat să adune într-o unică grupare toate sectele din țară, inclusiv cele care refuză jurământul și serviciul militar.

Ad. 5. Secta Penticostaliștilor, având aderenți exclusiv în comuna Păuliș și Cuvin din județul Arad, sub conducerea lui Gheorghe Bradin. Doctrina este tipărită în broșură de 14 pagini: „Declararea fundamentului adevărat“. Este oprită, fiindcă doctrina nu reprezintă credința tuturor aderenților ei, ci numai anumitelor persoane „inițiate“ și nu oferă garanții suficiente de întrunirea condițiilor prevăzute în art. 22 din constituție.

Ad. 6. Secta Inochentistă, având aderenți foarte puțini în Basarabia, cu o doctrină absolut imorală, a fost oprită de autorități deja din anul 1910, când a apărut. Mulți aderenți ai sectei au săvârșit chiar acte criminale ca urmare a doctrinei lor primejdioase.

Autoritățile administrative, vor avea să fie cu băgare de seamă ca nici una din Sestele de sub art. 1—6 să nu poată ține întruniri. Ni se vor trimite tablouri despre toate casele de rugăciuni închise ale acestor secte.

Pentru cazul că autoritățile în anumite locuri nu ar putea stabili cu precizie dacă anumite secte cad sau nu în categoria celor oprite, se va cere avizul Ministerului Cultelor și Artelor.

Ad. art. II. — Acest articol dispune ca asociațiile baptiste și adventiste de ziua a 7-a să se bucure de drepturile și libertățile pe cari constituția le acordă asociațiilor religioase în genere.

Pentru asigurarea controlului necesar și pentru a se putea evita orice neînțelegere cu autoritățile chemate a exercita controlul, am dispus următoarele cu privire la asociațiile baptiste și adventiste de ziua 7-a:

a) Predicatorii, a căror nume vor fi aduse la cunoștința autorităților administrative locale, să fie cetățeni români, să se bucure de plenitudinea drep-

turilor cetățenești, să nu fi fost condamnați prin sentințe definitive pentru vre-o crimă sau delict.

b) Adunările religioase să se țină numai în casele destinate acestui scop și anunțate ca atare autorităților administrative locale.

c) Serviciile religioase care prin natura lor trebuiesc săvârșite în afară de casele de rugăciuni se vor face cu observarea strictă a dispozițiilor legilor și reglamentelor pentru ordinea publică, evitându-se orice acte ce ar putea aduce vre-o jignire bisericilor recunoscute sau ar constitui demonstrațiuni împotriva acestora.

d) Prozelitismul, turburând pacea și liniștea cetățenilor, este cu desăvârșire oprit.

e) Congresele asociațiilor amintite se vor putea ține numai cu aprobarea Ministerului de Interne, după avizul prealabil al Ministerului Cultelor și Artelor.

f) În mod provizoriu, până va înceta propaganda împotriva introducerii calendarului îndreptat, predicatorii vor funcționa numai în localitatea de domiciliu.

Pentru o mai bună lămurire a autorităților administrative se face cunoscut că predicatorii baptiști se prezintă cu acte dela d. C. Adorian, care se intitulează președinte al Uniunii Comunităților baptiste din România; Predicatorii adventiști se prezintă cu acte dela d. Petre Paulini, care se intitulează președinte al Uniunii Comunităților adventiste de ziua 7-a din România.

Pentru toate celelalte secte ce eventual s'ar ivi și nu sunt cuprinse în deciziunea amintită, autoritățile administrative, vor cere din caz în caz instrucțiuni Ministerului Cultelor și Artelor.

De oarece deciziunea amintită cuprinde toate dispozițiile privitoare la sectele religioase, ordinele anterioare date de Ministerul Cultelor și Artelor în această privință, se abrogă, rămânând ca autoritățile să se conformeze normelor stabilite în noua deciziune.

Atragem atențiunea Onor. Preoțimi asupra acestei deciziuni și asupra instrucțiunilor cu privire la executarea deciziunii Ministeriale pentru stricta lor observare.

În această deciziune sunt dispozițiuni, cari dacă se vor aplica cu stricteță, vor face cu neputință proselitismul sectelor printre credincioșii noștri.

Arad, la 31 Martie 1925.

Consistorul ort. rom. din Arad.

Mihaiu Păcățian,

protopop, ases. ref. cons. președinte.

Apărarea ortodoxiei.

(=) Scriitori, procopsiți în școala raționalismului *pur* și a materialismului (care poate să fie și *impur*), s'au grupat în jurul unor publicații periodice cum sunt Cuvântul liber (foarte liber!), Viața românească (?) dela Iași, Adevărul (!) din București, și încă vre-o alte două reviste sau gazete cu numiri mai puțin expresive.

În coloanele acestor publicații, liberii cugetători se socotesc îndreptățiți să pornească o mișcare dintre cele mai stăruitoare împotriva credințelor religioase, în special împotriva bisericii noastre ortodoxe, despre care sânt de părere că „destul a dominat și a teozizat“, căci, — spun luminații tineri, întorși din apus, — cum să o luăm noi, românii, — d la început? Cum să ne întoarcem cu două mii de ani în urmă, și să ne încreștinăm, și să trecem prin evul mediu, și să înființăm inchiziția, și să ridicăm ruguri... (Parcă toate acestea ar aparține trecutului bisericii ortodoxe).

Alături de literaturile pomeniți, unii mai mari, alții mai mărunți, dar cari cunosc așa de puțin sufletul religios și conservator al țaranului român, avem, slavă Domnului, și oameni cu scaun la cap, cari au izbutit cava și mai nainte să pătrundă în adâncimile sufletu-tești ale neamului nostru și să arate că biserica ortodoxă este o instituție prin care se susține continuitatea noastră națională pe plaiurile ce le locuim și le întreținem, — prin urmare și viitorul nostru, ca țară și neam, este strâns legat de soarta acestei biserici.

Nu vom pomeni de cele scrise mai de mult, în operele dlor N. Iorga, S. Mehedinți și alții valoroși profesori. Ne mărginim, în acest prilej la câteva observații și constatări mai nouă, datorito dlor C. Rădulescu-Motru și Nichifor Crainic.

Cel dintâi, dl C. Rădulescu-Motru, scrie, în cartea sa din 1924 „Țărănismul un suflet și o politică“, următoarele:

Țaranul român este, după părerea unora, un păgân, care-și serbează vechile divinități ale naturii în ritualul creștin.

Alții sânt de părere că religia este un anacronism, menită să se elimineze ca orice rău și să fie înlocuită cu știința, arta și morala pozitivă...

Conceptiile acestea sânt ale orășenilor, ale intelectualilor. Aceștia n'au de unde să cunoască religia țaranului român. În cărțile Apusului pe care le-au învățat ei, n'au văzut descrisă religia țaranului nostru.

„Creștinismul țaranilor români — zice autorul pomenit — este acela care s'a păstrat în tradiția și sufletul bisericii noastre ortodoxe orientale, păstrat chiar și la țaranii cari se dau de drept uniți cu biserica Romei, cum sânt aceia din câteva județe ale Ardealului. Ortodoxismul este creștinismul primitiv, așa cum îl dă tradiția. Creștinismul primitiv este revindecat și de celelalte biserici. Fiecare dintre cele-

lalte chiar, fie catolică, fie reformată, pretinde că este clădită pe primitiva și adevărata învățătură a lui Hristos. Deosebirea este totuși mare între ele. Creștinismul ortodox are sufletul pe care i l-a dat tradiția, pe când creștinismul celorlalte biserici are sufletul pe care i l-au împrumutat interpreții teologi și inimile care s'au inspirat în mod individual din învățătura lui Hristos. Pe când ortodoxismul exclude contribuția conștiințelor individuale și se reazimă pe tradiție, creștinismul celorlalte biserici este fructul tocmai al contribuțiilor aduse de conștiințele individuale. Este de sigur sublimă pretenția individului de a revendica dreptul să pătrundă până în adâncul credinții religioase și să-și aleagă pe cea adevărată, cum a făcut Luther, dar sublimul este adeseori și un extrem periculos. Ortodoxismul creează această sublimă pretenție este o sublimă vanitate a persoanei omenești. Pentru ortodox, adevărata învățătură a lui Hristos nu este de cucerit după Hristos, trăește grație faptului că a fost auzit, a fost primit de suflete și apoi transmis mai departe, fără să aibe nevoie de iscusința descoperitorilor.

„Această deosebire este plină de consecințe. Ea face din ortodoxism o biserică stabilă, ferită de schisme, și prin aceasta o credință menită să se confunde cu însuși sentimentul național al celui care îl îmbrățișează; — pe când catolicismul se pierde în sentimentul vag al universalității, iar protestantismul este un sentiment legat de personalitatea credinciosului, ortodoxismul bazat fiind pe tradiție, găsește în tradițiile fiecărui popor rădăcini naturale, pe care el se ridică din secol în secol mai cu temei, pe când bisericile creștine apusene sânt străine de tradițiile diferitelor popoare și adeseori se dușmănesc cu ele. Biserica ortodoxă devine astfel o adevărată instituție de stat prin care se întreține continuitatea națională, cum este o altă biserică“.

Al doilea, dl N. Crainic, distins purtător al condeiului, care nu înțelege aă ar trebui să se ferească de „mirosul de tămâie și de busuioc“ al preoțimii noastre, face în Cuvântul din 14 I. c. următoarele apertieri asupra argumentelor cari vorbesc de „evul mediu, inchizițiile și ruguri“:

Sărmani adversari ai ortodoxiei, și grosolană ignoranță a istoriei și caracterului acestei ortodoxii! Ce om, din câți cunosc măcar elementele sumare ale istoriei noastre, ar putea vorbi despre evul mediu ortodox, despre inchiziția ortodoxă, despre rugurile ortodoxe? Un singur caz de teroare, cotrobăit cu lumânarea prin ungherele veacurilor ortodoxe, nu s'ar putea cita! Adversarii aceștia combat cu perfectă ignoranță un lucru de care și istoricește și sufletește se simt străini. Ei confundă ortodoxismul cu catolicismul. Ei pun vinovăție păcatele trecătoare ale celui din urmă în sarcina celui dintâi. Sancta simplicitas!

„Un conflict între credință și știință a fost

acolo unde s'a născut știința modernă. Și s'a consumat, când s'au clarificat domeniile uneia și celelalte. Știința a creiat fabrica. Azi în fabrică trăește alături de credință (vezi creștinismul american), cum trăesu alături în cărțile monumentale ale filosofilor. Cine ar mai putea vorbi chiar în occident de o viitoare inchiziție bisericească, după ce confuzia dintre credință și știință s'a lămurit? Bieții adversari ai ortodoxiei, ce panică teribilă își va fi turnat otrava în sângele vostru, că azi tremurați și azi urmăriți de năluci medievale?

„S'a vorbit totuși neconținut de toleranța proverbială a ortodoxismului, de marele spirit de îngăduială și de iertare care e fala lui și esența doctrinei lui Isus. Progresele de orice fel n'au găsit nicio dată poți închise, ci libertatea de a intra și de a se adapta spiritului primitiv al acestui popor. Insași revoluțiile care s'au făcut ori s'au pregătit pe pământul românesc, au fost alimentate ori măcar sfătuite de spiritul cisericesc. Iar sensul care se desface din războaiele românilor, războaie aproape exclusiv de apărare, e un sens creștin. Dușmaul istoric a fost în rândul întâi turcul și tătarul, și acest dușman în graiul popular se confundă cu păgân. Această contopire de noțiuni e ilustrativă pentru mentalitatea noastră populară, care se definește de altfel conștient creștină. Ea a știut să se afirme ca atare și să se apere ca atare chiar față de încercările de convertire ale altor confesiuni creștine. O străveche și repetată propagandă catolică susținută uneori de vovezi, din cele mai multe ori domnițele lor, a avut rezultate nule. Ce înseamnă toate acestea dacă nu conștiința clară a specificității ortodoxe a poporului nostru? Că în sufletul popular există resturi de mitologie păgână, nu trebuie să ne sperie. În domeniul religios, fondul mai vechi nici odată nu se suprimă, ci se corectează ori se transformă printr'o doctrină nouă. Resturile de păgânism ocupă o însemnătate cu totul inferioară în mentalitatea românească. Sensul dominant al istoriei noastre și al luptelor sociale e un sens creștin. Insași marea revoluție agrară, petrecută fără strop de sânge sub ochii noștri se întegrează în acest sens istoric. Abdicarea fără protest a latifundiarilor a însemnat recunoașterea dreptății sociale care stă la baza reformei noastre agrare. S'a arătat biserica dușmană acestei salvatoare revoluții pașnice s'a opus ea reformei electorale sau, dimpotrivă, preoțimea a luptat în primele rânduri pentru ridicarea economică, politică și culturală a maselor?”

*

Eată dar că ortodoxia, combătută deoparte cu înverșunare de unii cavaleri „ai tristei figuri“, își are și apărători sinceri în șirurile mirenilor de care, cu drept cuvânt, biserica drept măritoare se poate mândri.

Telegraful.

INFORMAȚIUNI.

Sfințire de diacon. Duminică în 28 Martie 1925, a fost hirotonit de diacon în Sibiu de cătră I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, profesorul dela Seminarul nostru Dr. Simion Șiclovan.

Felicitările noastre.

Proiectul de lege pentru unificarea organizației bisericești în Senat. În ședințele în curs ale Senatului s'a luat în discuție proiectul de lege pentru unificarea organizației Bisericii noastre ortodoxe, prezentat de dl ministru A. Lăpădatu. Sanctitatea Sa Patriarhul și toți patru mitropoliții au apreciat în discursuri elogiioase opera mare ce se să înfăptuește prin votarea acestei însemnate legi.

Noii preoți militari. În zilele de 19, 20 și 21 l. c. au fost la ministerul de război examene pentru preoți militari. Comisia a fost compusă astfel: Episcopul de Cetatea-Albă, președinte; colonel Crasu, col. dr. Botez, profesorul Pandele, preotul major Dăncilă și preotul Georgescu-Silvestru. Au reușit 9 candidați.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românilor Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:
Teodor Cioban,
arhitect.

BIBLIOGRAFIE.

Volbură Poiană: Ion Burduf (viața unui copil până în ceasul în care a părăsit școala primară). În „*Biblioteca Sămănătorul*“ Nr. 61, scriitorul *Volbură Poiană* publică o frumoasă povestire, sub titlul de mai sus, în care prinde simplu și mișcător viața unui copil de plugar moldovean și a mediului în care crește acest copil îndrăgit mai mult de întinșul câmpurilor și desigurile codrilor decât de pereții școlii din satul lui. Cărticica această scrisă din inimă pentru a merge la inimă va fi, desigur, bine primită de publicul nostru cetitor. Mai cu seamă în satele noastre, povestirea lui *Volbură Poiană* va fi cetită cu plăcere.

Prețul e 5 Lei. Se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad.*

Antologia scriitorilor români, Volumul I. În „*Biblioteca Semănătorul*” din Arad a apărut sub Nr. 27—28 o frumoasă antologie a scriitorilor români dela 1821 încoace.

Antologia e alcătuită de cunoscutul publicist *Ion Clopoșel* și cuprinde bucăți alese din scrierile lui: George Lazăr, George Asachi, Eliade Rădulescu, Barbu Paris Mumuleanu, Al. Hrisoverghi, D. Petrino, Al. Depărățeanu, N. Nicoleanu, C. Stamati, V. Cârlova, A. Cantemir, D. Țichindeal, Alex. Donici, Gr. Alexandrescu, Anton Pan, D. Bolintineanu, Al. Sihleanu, G. Barițiu, Andrei Șaguna și Timoteiu Cipariu.

Prețul 15 Lei și se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad*.

Antologia scriitorilor români, Volumul II. În „*Biblioteca Semănătorul*” din Arad a apărut sub Nr. 29—30 o frumoasă antologie a scriitorilor români dela 1821 încoace.

Antologia e alcătuită de cunoscutul publicist *Ion Clopoșel* și cuprinde bucăți alese din scrierile lui: M. Cogălniceanu, V. Alecsandri, N. Bălcescu, Ion Ghică, Al. Odobescu, Const. Negruzzi, Gh. Panu, Bogdan Petriceicu Hașdeu, C. A. Rosetti și Cesar Boliac.

Prețul 15 Lei și se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad*.

M. Eminescu: Poezii. (*Biblioteca Semănătorul Arad*, Nr. 23—25.) În anii de războiu și'n cei urmați acestora, operele autorilor noștri clasici au dispărut aproape cu desăvârșire din vitrinele și din magazinele librăriilor din țară. Românii din teritoriile alipite, pe cari vitregia stăpânirilor străine i-au ținut departe de cultura și literatura românească, căutau zadarnic la librării operele cari înseamnă până azi piscurile scrisului nostru. Aceste împrejurări au îndemnat *Biblioteca Semănătorul* din Arad, să publice într-o ediție ieftină și la îndemâna tuturor, poeziile lui Eminescu. O nouă ediție apărută zilele acestea este cea mai completă între cele apărute până în prezent.

Se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad*. Prețul Lei 20.

Convocare,

În conformitate cu dispozițiunile §-lui 5 din „Regulamentul pentru organizarea despărțămintelor” *Asociației Clerului „Andrei Șaguna”*, convocăm *adunarea ordinară pe zilele de 9 și 10 Aprilie 1925, la Arad*, cu următoarele ordine de zi:

Ziua I. a. m. la oarele 9:

1. Te-Deum.
2. Deschiderea adunării prin președinte.

3. Raport asupra activității pastorale a preoțimii și a cercurilor religioase în 1924.

4. Darea de seamă asupra activității despărțământului în 1924.

5. Constatarea plății cotizațiilor pe 1924 și încasarea celor de pe 1925. Inscierea de membrii noi.

6. Alegerea a-lor doi delegați, pe lângă președinte, la congresul viitor.

7. Inițiative de organizare pentru promovarea vieții religioase și culturale în cuprinsul despărțământului și pentru propășirea *Asociației*.

8. Chestiuni oficiale.

9. Propuneri.

* * *

După masă, (oarele 15):

1. Misiuni interne în sfânta biserică, serviciu religios și cuvântare cu textul: „De te vei uita la fărădelegi, Doamne, Doamne cine va suferi”... de preotul *Cornel Vuia* din Semeac.

2. Mărturisirea preoților.

Ziua II-a a. m. oarele 9:

Sf. Liturghie în sobor și împărțășirea tuturor. Predică cu textul: „Remâneți întru mine și eu întru voi” (Io. 15 4.) Cine ne va despărți de dragostea lui Hristos? (Rom. 8. 35) de preotul: *Nicolae Mărginean* din Nădlac.

După cari însuflețiți de dragostea către legea Mântuitorului ne vom depărta fiecare la ale sale.

Arad, din ședința Comitetului despărțământului ținută la 24 Martie 1925.

Ioan I. Ardelean,
prezident Desp. Arad.

Ioan Marșieu,
secretar Desp. Arad.

Aviz oficios!

Avizăm P. O. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale, că toate *chitanțele* preoților deficienți, văduvelor și orfanilor despre ridicarea pensiilor din fondul preoțesc și ajutoarele dela stat, *au să fie timbrate* în regulă atât *cu timbrul fișcal*, cât și *cu timbru de ajutor*, la din contră plata acestor chitanțe vor fi refuzate de cassieria noastră, iar chitanțele vor fi restituite.

Administrația casei Consistorului Diecezan ortodox român din Arad.

CONCURSE.

Conform ordinului Ven. Consistor Nr. 982/925 prin această se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima apariție în „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă preotul deficient Dimitrie Cotta din parohia de cl. III **Pustiniș**.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Jumătate din sesia parohială constătătoare din 32 jughere. Jumătate din toate stolele obvenite.

Jumătate din birul preotesc, care este de 2 litre de grâu de fiecare jugher de pământ și 5 litre de grâu după fiecare număr de casă.

Comitetul parohial garantează alesului capelan o casă parohială constătătoare din 3 odăi și culină și cu'n intravilan de 600 stânjeni □. Retribuțiunile dela stat rămân întregi în favorul parohului deficient Dimitrie Cotta. Alesul capelan va suporta jumătate din dările după beneficiul preotesc și va catehiza fără nici o remunerație la școlile de stat și la cele profesionale.

Recurenții în termenul regulamentar se vor prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Pustiniș pentru a-și arăta dexteritatea în tipic, cant și în oratorie.

Recursele se vor adresa oficiului protopresbiterial din B. Comloș. Reflectanții din alte dieceze vor avea să prezinte of. protopopesc din B. Comloș permisiune de recurgere din partea autorităților diecezane.

Comitetul parohial din Pustiniș.

În conțelegere cu mine: *Dr. Ștefan Cioroianu*, protopop.

—□—

2—3

În conformitate cu concluzul Ven. Consistor diecezan, de sub Nr. 562/925, să escrie concurs pentru deplinirea definitivă a parohiei vacante **Hodiș**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Uzufuctul sesiunii parohiale, cu dreptul de pășunat.

2. Casă parohială cu intravilan și supraedificate

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Intregirea salariului dela Stat, pentru care însă parohia nu garantează.

Parohia e de cl. III-a. Alesul va solvi toate dările publice, după beneficiul preotesc va predica și va avea să catehizeze în școala primară din comună, fără altă remunerație din partea parohiei.

Reflectanții vor nainta concursul, — ajustate cu toate documentele prescise și adresate Comitetului parohial din Hodiș, — la Oficiul protopopesc ort.

rom. din Ineu (jud. Arad) și pe lângă respectarea strictă a dispozițiilor cuprinsă în §. 33. din Regulamentul pentru parohii în sf. Biserica în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Reflectanții din altă dieceză, — deodată cu cererea de a li-se da voia a se prezenta în biserică, — vor avea să dovedească, că au permisiunea Ven. Consistor diecezan, de a recurge la această parohie.

Din ședința comitetului parohial ținută la 8 Martie 1925.

Ioan Popovici,
adm. par. președ. com. par.

Ioan Bucatoș,
notariul com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, m. p. protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru deplinirea parohiei vacante din **Talpoș**, se escrie *din nou* concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele venituri:

1. Uzufuctul sesiunii parohiale, cu dreptul de pășune.

2. Casa parohială cu intravilan întreg și cu supra edificat.

3. Stolele legale.

4. Intregirea salariului dela stat, pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Parohia este de cl. I., dar se admit și recurenți de cl. II-a.

Alesul va avea să solvească dările publice după beneficiul său, fiind îndatorat a catehisa elevii ort. rom. dela școlile primare, fără nici o remunerație din partea parohiei.

Reflectanții își vor înainta recursul, ajustate cu documentele necesare, adresate comitetului parohial din Talpoș, la Oficiul ppesc ort. rom. în Ineu (jud. Arad) și se vor prezenta în cutare Duminecă în sf. biserică, pe lângă observarea strictă a dispozițiilor Regulamentului pentru parohii, — spre ași arăta dexteritatea în oratorie și tipic, precum și în cele rituale.

Reflectanții din alte dieceze, deodată cu cererea de a li-se da voie, de a se prezenta în parohie, vor trebui să prezinte și permisiunea Ven. Consistor diecezan, că au voie să recurgă la această parohie.

Din ședința ținută în Talpoș, la 14 Martie 1925.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. protopresbiter.

1—3

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**